YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi
Yıl:2021 Cilt:2 Sayı:1: 01-13

YOBU Faculty of Health Sciences Journal
Year:2021 Volume:2 Issue:1: 01-13

ISSN:2718-0972

Araştırma Makalesi/ Research Article

ÇOCUK HEMŞİRELERİNDE ÇOCUK SEVGİSİ İLE MİZAH TARZLARI İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN LIKING CHILD AND HUMOR STYLES IN PEDIATRIC NURSES

Hatice TÜRKOĞLU[1], Fatma GÜDÜCÜ TÜFEKÇİ[2]

[1] Uzman Hemşire, Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Erzurum

[2] Prof. D. Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Erzurum

Özet

Amaç: Çocuk hemşirelerinde, çocukları sevme ve mizah tarzlarını değerlendirmek, aralarındaki ilişkiyi incelemek ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı tipte olan araştırma, Şubat- Temmuz 2019 tarihleri arasında, Atatürk Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin çocuk klinik ve polikliniklerinde çalışan hemşireler ile gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini, belirtilen merkezin klinik ve polikliniklerinde aktif çalışmakta olan hemşireler oluşturdu. Örnekleme yöntemine gidilmeden evrenin tamamı ile çalışıldı. Araştırma, 114 hemşire ile tamamlandı. Verilerin toplanmasında, Soru Formu, Çocuk Sevme Ölçeği ve Mizah Tarzları Ölçeği kullanıldı. Veriler, bilgisayar ortamında değerlendirildi. Etik ilkelere bağlı kalındı.

Bulgular: Hemşirelerin çoğunluğunun çocukları sevdiği, çocuk sevme düzeyinin (76.13±15.15) yüksek olduğu belirlendi. Üç ve daha fazla çocuğu olan, genel pediatride çalışan hemşirelerin çocukları önemli düzeyde daha çok sevdiği saptandı (p<.05). Çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun olan, mizahı seven ve çocuklara mizahla yaklaşan hemşirelerin çocukları önemli düzeyde daha çok sevdiği tespit edildi (p<.05). Hemşirelerin %86'sının mizah sevdiği ve %79.8'inin çocuklara mizahla yaklaştığı, mizah tarzlarının (125.28±16.93) ortalamanın üstünde olduğu belirlendi. Hemşirelerin uyumlu/olumlu mizah tarzlarının (36.03±6.51) ortalamanın üstünde olduğu, uyumsuz/olumsuz mizah tarzlarının (26.60±5.55) ortalamanın altında olduğu saptandı. Üç ve daha fazla sayıda çocuğu olan çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun olan, mizahı seven ve çocuklara mizahla yaklaşan hemşirelerin önemli düzeyde daha çok çocuk sevdikleri tespit edildi (p<.05). Çocukları seven, bekâr ve çocuk kliniklerinde isteyerek çalışan hemşirelerin mizah tarzları önemli düzeyde daha yüksek saptandı (p<.05). Hemşirelerin sadece kendini geliştirici mizah ile çocuk sevme arasında pozitif korelasyon olduğu belirlendi (p<.05).

Sonuç: Hemşirelerin çocuk sevme duygusunun ve mizah tarzlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Çocuk sahibi olmayan ve bir ve iki çocuğu olan, çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun olmayan, mizahı sevmeyen ve çocuklara mizahla yaklaşmayan hemşirelerin çocuk sevme duygusu açısından, çocukları sevmediğini düşünen, yoğun kliniklerde ve sadece gece çalışan, evli olan, çocuk kliniğinde istemeyerek çalışan hemşirelerin mizah tarzları açısından desteklenmeleri önemli olabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk hemşiresi, çocuk sevgisi, mizah tarzları

Abstract

Aim: In pediatric nurses, to evaluate liking child and humor styles, to examine the relationship between them and determine the factors affected.

Material and Method: The descriptive study was conducted between February- July 2019 with nurses working in the pediatric clinics and polyclinics of Atatürk University Health Research and Application Center. The universe of the study consisted of nurses working actively in the clinics and polyclinics of the center. The whole of the universe was studied without going to the sampling method. The research was completed with 114 nurses. Question Form, Liking Child Scale and Humor Styles Scale were used for data collection. Data were evaluated in computer environment. It was adhered to ethical principles.

Results: It was determined that the majority of the nurses loved the children and the level of loving children was high (76.13 ± 15.15). It was found that nurses working in general pediatrics with three or more children loved children significantly (p<.05). It was found that the nurses who were happy to work in the pediatric clinic, who liked humor and approached the children with humor liked the children significantly (p<.05). It was determined that 86% of the nurses liked humor and 79.8% approached the children with humor, and their humor styles (125.28 ± 16.93) were above average. It was found that the adaptive / positive humor styles of the nurses (36.03 ± 6.51) were above the average and the incompatible / negative humor styles (26.60 ± 5.55) were below the average. It was found that nurses who were happy to work in a children's clinic with three or more children, who liked humor and approached the children with humor liked them more (p<.05). The humor styles of nurses who love children, single and willingly work in pediatric clinics were significantly higher (p<.05). There was a positive correlation between nurses' self-improvement humor and child loving (p<.05).

Conclusion: Nurses' sense of child love and humor styles need to be improved. In terms of the sense of child liking, it may be important to support nurses who do not have children and have one or two children, are not satisfied with working in a children's clinic, do not like humor and do not approach children with humor. In terms of their humor styles, it may be important to

Atıf/Citation: Türkoğlu H., Güdücü Tüfekci F. Çocuk hemşirelerinde çocuk sevgisi ile mizah tarzları ilişkisi. YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2021; 2(1): 01-13

support the nurses who think that they do not like children, work in difficult clinics and work only at night, are married and who do not want to work in a children's clinic in terms of humor.
Key Words: Child nurse, child liking, humor styles

ORCID ID: H.T - ; F. G. T. 0000-0002-5773-5716
Sorumlu Yazar: Fatma GÜDÜCÜ TÜFEKÇİ, Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kampus, Merkez/Erzurum
E-mail: Fatma.guducutufekci@atauni.edu.tr
Geliş Tarihi/Data of Receipt:19.02.2021 **Kabul/ Data of acceptance:**10.03.2021

GİRİŞ

Hastalık ve hastaneye yatma, çocuk için korkutucu, rahatsız edici ve güzel olmayan bir yaşam deneyimidir (1,2). Her yaştan çocuklar için hastalıklar bir sarsıntı olarak, algılanmakta, hastalık ve hastaneye yatmanın çocuğun gelişimine çeşitli olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir (3,4). Hastaneye yatan çocuklar, fiziksel yönden zarar görme, ameliyat olma ve aileden ayrılma gibi korkular nedeniyle değişik düzeylerde stres yaşamakta, dolayısıyla hastalığa bağlı gelişen fiziksel kısıtlılık pek çok kaygıyı da beraberinde getirmektedir (1,5).

Çocuk hemşireliğinin amacı, toplum içinde, ailesi ile birlikte, çocuğun fiziksel ve psikososyal sağlığını, huzurunu ve mutluluğunu korumak, geliştirmek, normalden sapma veya hastalık durumlarında, olumlu sonuçlar için hemşirelik tanılarını kullanarak kapsamlı ve kaliteli hemşirelik bakımı sunmaktır. Çocuk hemşiresi, çocuğun yetişkinin bir minyatürü olmadığını, farklı fiziksel ve ruhsal özelliklerinin olduğunu, algılamalarının immatür olduğunu, aynı zamanda sürekli bir gelişim sürecinde olduğunu, hastalığı anlama ve tepki vermesinin kronolojik yaş ve gelişimsel özelliklerine göre değiştiğini dikkate almalıdır (6,7).

Açlık ve susuzluk gibi sürekli doyurulmak istenen bir duygu olan sevgi, insanları birbirine yaklaştıran pozitif ve iyi duyguların bütünü olarak açıklanmaktadır. Karşılık beklemeden bir çocuğu sevmek, sevginin en kabul görmüş biçimlerinden biridir (8). Sevgi çocuğun temel güven duygusu ve kişiliğinin tam ve uyumlu şekilde gelişmesi için gereklidir. Hastaneye yatma, çocukta gelişim sürecini aksatabilmektedir. Çocuklar hastaneye yattıklarında, bu durumu kendilerine verilmiş bir ceza olarak algılayabilmekte ve kendilerine duyulan sevginin azaldığını düşünebilmektedir. Hastalanma ve hastaneye yatma durumlarında, çocukların sağlık ekibinden sevgi ve ilgi görmesi önemli bir ihtiyaçtır (9-11). Bu ekip içerisinde, en önemli profesyonellerden biri çocuk hemşiresidir. Çocuk hemşiresi olmaya karar vermede, ilk ve en temel adım ise çocukları sevmektir (10).

Çocukları sevmede ve onlarla olumlu süreçler yaşamada mizah kullanımı olumlu katkılar sunabilmektedir. Olaylar ve durumların eğlenceli yönünü görebilme becerisi olan mizah, sosyal birliktelikte, pozitif kişiler arası etkileşimlerin gelişmesinde ve artmasında için önemli bir yere ve katkıya sahiptir (9).

Tarihsel süreçte, hemşirelerin eğitiminde otoriter, ciddi ve mesafeli bir tavır sergilemeleri öğretilmiş, hasta bakımında bu yaklaşımın kullanılması beklenmiştir. Gelinen noktada, son yıllarda, mizahın hemşirelikte kullanılması gündeme gelmiş ve hemşirelik literatüründe yer almıştır. Artık, mizah önemli bir hemşirelik bakımı uygulaması olarak kabul edilmektedir (12). Mizahın hastalar üzerinde olumlu sonuçları ve gücü anlaşıldıkça, hemşireler tarafından araştırılmaya ve terapötik olarak kullanılmaya başlanmıştır. Mizah, hastanede ve hasta bireylerde sağlığı geliştirmek amacıyla kullanılmış ve artık hemşirelik bakımının bir parçası haline gelmiştir (13).

Çocuk hemşireliğinde, mizah kullanımının çocuk hastaların hastalık ve hastane süreçleri ile baş etmelerinde etkili olduğu belirtilmesine rağmen, mizahla ilişkili olabilecek faktörler irdelenmemiştir (14).

Amaç

Çocuk hemşirelerinde, çocukları sev-me ve mizah tarzlarının değerlendirilmesi, aralarındaki ilişkinin incelenmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

Araştırma Soruları

Çocuk hemşirelerinde:
1.Çocukları sevme düzeyi nedir?
2.Mizah tarzları düzeyi nedir?

3.Çocukları sevme ve mizah tarzlarını etkileyen faktörler nelerdir?

4.Çocukları sevme ve mizah tarzları arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma tanımlayıcı olarak, 2019-2020 Tanımlayıcı tipte yapılan araştırma, Erzurum İl Merkezi'nde, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Çocuk Klinik ve Polikliniklerinde, Şubat-Temmuz 2019 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Araştırmanın evrenini, belirtilen merkezin klinik ve polikliniklerinde aktif çalışmakta olan hemşireler oluşturdu. (S=120) örnekleme yöntemine girilmeden 6 hemşire izinli olduğu için araştırma dışı kaldı. Araştırma (S=114) hemşire ile tamamlandı.

Verilerin toplanmasında, Soru Formu, Çocuk Sevme ve Mizah Tarzları Ölçekleri kullanıldı. Veriler yüz yüze görüşülerek elde edildi.

Soru formu, hemşirelerin yaşı, cinsiye-ti, eğitim ve medeni durumu, aile tipi, gelir durumu, çocuk sayısı, gelir algısı, çocuk kliniğini tercih etme ve memnuniyet durumu, çalışma şekli, çalıştığı birim, çalıştığı birimdeki ve meslekteki toplam hizmet süresi, çocukları ve mizah sevme, çocuklara mizahla yaklaşma durumu ile ilgili 17 sorudan oluşmuştur.

Çocuk Sevme Ölçeği, yedili likert tipindedir, Barnett ve Sinsi'ni tarafından çocuklara yönelik tutumları değerlendirmek amacıyla ölçüm için geliştirilmiştir (15). Ölçek 14 maddeden oluşmuştur. Maddeler, "1= Kesinlikle Katılmıyorum ve 7=Tamamen Katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekte, ters puanlanan maddeler (3., 6., 10. ve 13.) bulunmaktadır. Ölçekte, toplam 14-98 puan alınabilmektedir. Bu puanın yüksekliği çocukların o derece daha fazla sevildiğini göstermektedir. Duyan ve Gelbal Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirliğini gerçekleştirmiştir (17). Bu uyarlamaya göre değerlendirmede, 14-38 puan düşük, 39-74 puan orta ve 75-98 puanı yüksek çocuk sevme düzeyini göstermektedir. Ölçeğin Türkçe formunun Cronbach katsayısı .92'dir. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı, bu araştırma için .92 olarak saptanmıştır.

Mizah Tarzları Ölçeği, yedili likert tipindedir, Martin ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, Türkçe'ye uyarlama çalışması Yerlikaya (2003) tarafından yapılmıştır (18). Ölçek 32 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin 1., 7., 9., 15., 16., 17., 22., 23., 25., 29. ve 31. maddeleri ters puanlanmaktadır. Maddeler, "1=Kesinlikle Katılmıyorum ve 7=Tamamen Katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçeğin "Kendini geliştirici mizah", "Katılımcı mizah", "Kendini yıkıcı mizah" ve "Saldırgan mizah" olmak üzere dört alt boyutu 8'er maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar olumlu/ uyumlu ve olumsuz/uyumsuz olmak üzere 2 başlıkta toplanmaktadır. Olumlu/ uyumlu mizah tarzı; kendini geliştirici ve katılımcı mizah, olumsuz/uyumsuz mizah tarzı; kendini yıkıcı ve saldırgan mizah alt boyutlarını içermektedir. Ölçekten her alt boyuttan alınabilecek toplam puan 7-56 puan arasındadır. Her bir alt ölçekte alınan puanların yüksekliği, o mizah tarzının kullanım sıklığını belirtmektedir. Türkçe ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .81 olarak bulunmuştur (18). Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı, bu araştırma için .71 olduğu saptanmıştır.

Veriler, Mart-Nisan 2019 tarihleri arasında hemşirelerin uygun oldukları zamanlarda ve klinikte iş akışını engellemeyecek şekilde, yüz yüze görüşme tekniği ve soru-cevap şeklinde, 15 dk. süre içerisinde elde edildi.

Verinin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında gerçekleştirildi:

• Hemşirelerin özelliklerinin belirlenmesinde; yüzdelik ve ortalama,

• Hemşirelerin çocuk sevme ve mizah tarzları ölçeklerinden aldıkları puanların belirlenmesinde; yüzdelik ve ortalama,

• Hemşirelerin özelliklerine göre çocuk sevme ve mizah tarzlarının değerlendirilmesinde; varyans analizi ve (parametrik değerlendirme yapılamadığı için Kruskal-Wallis testi, Mann Whitney U testi.),

• Hemşirelerin çalışma özelliklerine göre çocuk sevme ve mizah tarzlarının değerlendirilmesinde; varyans analizi (parametrik değerlendirme yapılamadığı için Kruskal-Wallis testi, Mann Whitney U testi.),

• Hemşirelerin çocuk ve mizah sevme özelliklerine göre çocuk sevme ve mizah tarzlarının değerlendirilmesinde; varyans analizi (parametrik değerlendirme yapılamadığı için Kruskal-Wallis testi, Mann Whitney U testi.),

• Hemşirelerin çocuk sevme ve mizah tarzları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde; Korelasyonlar,

• Ölçek katsayı hesaplamasında; Cronbach's Alpha katsayı hesaplaması kullanılmıştır.

Araştırma için Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etik Kurulu'ndan onay (2019-1/9 sayı ve 29.01.2019 tarih) alındıktan sonra çalışmanın yürütüleceği merkezden kurum izni (04.03.2019) alındı. Araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelere araştırmanın amacı ve uygulama yöntemi hakkında gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra yazılı onamlar okutuldu ve kabul edenler imzaladı. Araştırmada bireysel hakların korunması gerektiğinden çalışma süresinde İnsan Hakları Helsinki Deklarasyonu'na sadık kalındı.

Araştırma sonuçları, çocuk klinik ve polikliniklerinde çalışan çocuk hemşirelerine genellenebilir.

Katılımcılar

Çocuk hemşirelerinde, çocukları sevme ve mizah tarzlarını değerlendiren, aralarındaki ilişkiyi inceleyen ve etkileyen faktörleri belirleyen araştırmada, hemşirelerin %78.1'inin kadın, %50.9'unun 26-35 yaş grubunda, %61.4'ünün lisans mezunu, %51.8'inin bekâr olduğu, %92.1'inin çekirdek ailede yaşadığı, %62.3'ünün çocuk sahibi olmadığı ve %57'sinin gelirinin giderine denk olduğu belirlendi.

Hemşirelerin %78.1'inin çocuk kliniğini isteyerek tercih ettiği, %53.5'inin çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun olduğu, %76.3'ünün vardiya usulü çalıştığı, %29.8'inin Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde (YYBÜ) çalıştığı, %62.3'ünün birimde ve %48.2'sinin meslekte 1-5 yıl çalışma deneyimi olduğu saptandı.

BULGULAR

Araştırma katılan hemşirelerin %51.8'inin bekar, % 48.2'sinin evli olduğu, %62.3'ünün çocuğunun olmadığı, %19.3'ünün bir çocuğu, %10.'inin iki çocuğu, %7.9'unun ise üç ve daha fazla sayıda çocuğa sahip olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin %78.1'inin çocuk kliniğinde isteyerek, %21.9'unun istemeyerek çalıştığı bulunmuştur. Hemşirelerin %76.3'ünün vardiya, %19.3'ünün sadece gündüz, %4.4'ünün ise sadece gece çalıştığı belirlenmiştir. Hemşirelerin %29.8'inin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde, %28.1'sinin yoğun bakımda, %14.9'unun yan dallarda, %14'ünün çocuk acilde, %7'sinin genel pediatride, %6.1'inin de hematolojide çalıştığı saptanmıştır.

Hemşirelerin Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamalarının 76.13±15.15, Mizah Tarzları Ölçeği puan ortalamalarının ise 125.28±16.93 olduğu tespit edildi. Araştırmada, ölçek puanlamasına göre hemşirelerin; Mizah Tarzları Ölçeği alt boyutlardan uyumlu/olumlu mizah tarzlarını (katılımcı mizah tarzı; 37.57±7.73 ve kendini geliştirici mizah tarzı; 34.50±7.38), ortalamanın altında olan uyumsuz/olumsuz mizah tarzlarından (saldırgan mizah tarzı; 24.95±7.02 ve kendini yıkıcı mizah tarzı; 28.25±6.99) daha fazla kullandıkları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelerin çoğunluğunun çocuk sevdiği ve çocuk sevme düzeyinin yüksek olduğu, hemşirelerin %86'sının mizah sevdiği, %79.8'inin çocuklara mizahla yaklaştığı ve mizah tarzlarının ortalamanın üstünde olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin çocuk sevme ve mizah tarzları ölçeklerinden aldıkları puanlar

Ölçekler*		Min-Max	X±SS
Çocuk Sevme		29-98	76.13±15.15
Mizah Tarzları			
Uyumlu/ olumlu mizah tarzı	Katılımcı Mizah	8-53	37.57±7.73
	Kendini Geliştirici Mizah	10-50	34.50±7.38
Uyumsuz/ olumsuz mizah tarzı	Saldırgan Mizah	13-41	24.95±7.02
	Kendini Yıkıcı Mizah	12-46	28.25±6.99
Genel		**66-161**	**125.28±16.93**

*Her iki ölçeğin maddelerinden 1-7 arası puan alınmaktadır.

Araştırmada hemşirelerin çocuk sayısı ve çalıştığı birime göre çocuk sevme düzeyleri Tablo 2 verilmiştir. Üç ve daha fazla sayıda çocuğa sahip olan hemşireler (81.66±21.90) ile bir çocuğu olan hemşirelerin (80.04±12.37) Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamalarının, çocuğu olmayan ve iki çocuğu olan hemşirelere göre daha yüksek olduğu belirlendi. Yine genel pediatri servisinde çalışan hemşireler (89.50± 7.34) ile hematolojide çalışan hemşirelerin (84.28±10.19) Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamalarının, diğer çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelere göre önemli düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur (p<.05, Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelerin çocuk sayısı ve çalıştığı birim göre çocuk sevme düzeyleri (N= 114)

Özellikler	S	%	Çocuk Sevme X±SS
Çocuk Sayısı			
Yok	71	62.3	75.74±14.83
1	22	19.3	80.04±12.37
2	12	10.5	67.08±13.12
3 ve üzeri	9	7.9	81.66±21.90
Test* ve p			KW=9.927 **p=.019**
Çalıştığı Birim			
Çocuk Acil	16	14.0	76.87±14.01
YYBÜ	34	29.8	76.08±15.20
Yoğun Bakım	32	28.1	75.03±13.94
Yan Dallar	17	14.9	67.94±18.15
Hematoloji	7	6.1	84.28±10.19
Genel Pediatri	8	7.0	89.50±7.34
Test* ve p			KW=13.748 **p=.017**

* Kruskal-Wallis Testi

Hemşirelerin çocuk kliniğinde çalışma memnuniyeti, mizah sevme ve çocuklara mizahla yaklaşmalarına göre çocuk sevme düzeyleri Tablo 3'de gösterildi. Çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun hemşirelerin (78.85± 15.86), mizah seven hemşirelerin (77.66± 13.94) ve çocuklara mizahla yaklaşan hemşirelerin (78.93±14.15) Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamalarının diğerlerine göre önemli düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelerin çocuk kliniğinde çalışma memnuniyeti, mizah sevme ve çocuklara mizahla yaklaşmalarına göre çocuk sevme düzeyleri (N= 114)

Özellikler	S	%	Çocuk Sevme X±SS
Çocuk Kliniğinde Çalışma Memnuniyeti			
Memnun	61	53.5	78.85±15.86
Kısmen Memnun	43	37.7	73.11±14.08
Memnun Değil	10	8.8	72.50±13.12
Test* ve p			KW=6.913 **p=.032**
Mizah Sevme Durumu			
Evet	98	86.0	77.66±13.94
Kısmen	16	14.0	66.75±19.08
Test ve p**			MU=506.500 **p=.023**
Çocuklara Mizahla Yaklaşma Durumu			
Evet	91	79.8	78.93±14.15
Bazen	23	20.2	65.04±14.12
Test ve p**			MU=506.500 **p=.023**

* Kruskal-Wallis Testi, ** Mann-Whitney U Testi

Hemşirelerin çocukları sevme, çalıştığı birim ve medeni durum özelliklerine göre mizah tarzları değerlendirilmiştir. Çocukları seven hemşirelerin Mizah Tarzlar Ölçeği puan ortalamasının 126.45±16.45, çocukları kısmen seven hemşirelere (117.60±18.60) göre yüksek bulunmuştur. Çocukları seven hemşirelerin ölçeğin alt boyutlarından Katılımcı Mizah puan ortalamaları (38.15±7.79) ile Kendini Yıkıcı Mizah puan ortalamalarının (28.76±6.95) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Hematoloji kliniğinde çalışan hemşirelerin (142.14±12.83) ve genel pediatride çalışan hemşirelerin (136.62±14.21) Mizah Tarzlar Ölçeği puan ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından Kendini Yıkıcı Mizah tarzı puan ortalamasının yine hematoloji kliniği (35.71±8.73) ve genel pediatri kliniğinde çalışan hemşirelerden (31.87±7.56) yüksek olduğu belirlenmiştir. Bekar olan hemşirelerin ise ölçeğin alt boyutlarından Katılımcı Mizah puan ortalamalarının (38.98±6.51), evli hemşirelerden yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelerin çocukları sevme, çalıştığı birim ve medeni durum özelliklerine göre mizah tarzları (N= 114)

Özellikler	S	%	Mizah Tarzları		
			Genel	Alt Boyutlar	
			Mizah Tarzları	Katılımcı	Kendini Yıkıcı
			X±SS	X±SS	X±SS
Çocukları Sevme Durumu					
Evet	99	86.3	126.45±16.45	38.15±7.79	28.76±6.95
Kısmen	15	13.2	117.60±18.60	33.73±6.27	24.86±6.51
Test* ve p			MU=4.273 **p=.039**	MU=5.347 **p=.021**	MU=6.219 **p=.013**
Çalıştığı Birim				-	
Çocuk Acil	16	14.0	127.93±8.29	-	29.43±5.29
YYBÜ	34	29.8	123.29±19.42	-	26.70±7.48
Yoğun Bakım	32	28.1	122.40±16.08	-	27.68±6.70
Yan Dallar	17	14.9	119.94±16.74	-	26.52±4.62
Hematoloji	7	6.1	142.14±12.83	-	35.71±8.73
Genel Pediatri	8	7.0	136.62±14.21	-	31.87±7.56
Test ve p**			KW=14.322 **p=.014**	-	KW=12.288 **p=.031**
Medeni Durum			-		-
Evli	55	48.2	-	36.05±8.65	-
Bekâr	59	51.8	-	38.98±6.51	-
Test* ve p			-	MU=2.049 **p=.043**	-

* Mann-Whitney U Testi, ** Kruskal-Wallis Testi

Hemşirelerin çalışma şekli ve çocuk kliniğini tercih etme durumlarına göre mizah tarzları alt boyutları mizah düzeyleri Tablo 5'de gösterilmiştir. Araştırmaya katılan ve sadece gece çalışan hemşirelerin Mizah Tarzları Ölçeği'nin Saldırgan Mizah Tarzı alt boyutu puan ortalamalarının (32.00±6.63) ve çocuk kliniğinde isteyerek çalışanların Kendini Geliştirici Mizah alt boyutu puan ortalamalarının (35.42±6.92) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Hemşirelerin çalışma şekli ve çocuk kliniğini tercih etme durumlarına göre mizah tarzları alt boyutları mizah düzeyleri (N=114)

Özellikler			**Mizah Tarzları Alt Boyutu**
			Saldırgan Mizah
Çalışma Şekli	**S**	**%**	**X±SS**
Sadece Gündüz	22	19.3	26.59±5.41
Sadece Gece	5	4.4	32.00±6.63
Vardiya	87	76.3	24.13±7.16
Test* ve p			KW=7.883 **p=.019**
			Kendini Geliştirici Mizah
Çocuk Kliniğini Tercih Etme Durumu			**X±SS**
İsteyerek	89	78.1	35.42±6.92
İstemeyerek	25	21.9	31.24±8.15
Test ve p**			MU=758.000 **p=.015**

*Kruskal-Wallis Testi ** Mann-Whitney U Testi

Araştırmaya katılan hemşirelerin Çocuk Sevme Ölçeği ile Mizah Tarzları Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki Tablo 6'da gösterilmiştir. Araştırmada hemşirelerin sadece kendini geliştirici mizah ile çocuk sevme durumu arasında pozitif korelasyon olduğu saptanmıştır (p<.05).

Tablo 6. Hemşirelerin çocuk sevmeleri ile mizah tarzları ve alt boyutları arasındaki ilişki* (N=114)

Ölçekler	**Çocuk Sevme**	
Mizah Tarzları	**r**	**p**
Genel	**.122**	**.195**
Katılımcı mizah	.110	.243
Kendini geliştirici mizah	**.240***	**.010**
Saldırgan mizah	-.140	.137
Kendini yıkıcı mizah	.062	.511

* Pearson correlation

TARTIŞMA

Çocuk hemşirelerinin, çocukları sevme ve mizah tarzlarının klinik bakımın kalitesine yansıma durumu akıllardaki önemli sorulardan biridir. Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular, ilgili literatürle tartışılmıştır.

Araştırmada, hemşirelerin %86.3'ünün çocukları sevdiği saptandı (Tablo 4). Ülkemizde, hemşirelik alanında, çocuk sevme durumu ile ilgili öğrenciler üzerinde yapılmış iki çalışma bulunmaktadır. Araştırma ile benzer şekilde, hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarının incelendiği çalışmada, öğrencilerin %93.9'unun (19) hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarının incelendiği çalışmada, öğrencilerin %94.9'unun çocukları sevdiği belirlenmiştir (20). Hemşirelerin çocukları sevmelerinin çocuklarla daha çok mutlu olmalarını, olumlu iletişim kurmalarını ve daha özenli davranmalarını sağladığı bildirilmiştir (20,21).

Araştırmada, ölçek puanlamasına göre hemşirelerin çocuk sevme düzeyinin 76.13±15.15 olduğu tespit edildi (Tablo 1). Yapılan çalışmalarda ise hemşirelerin çocuk sevme düzeyleri 80.42±15.20 (19), 82.07±16.35 (20), 82.35±14.0 (21), 85.01±11.65 (22), 85.7+15.3$^{(alt)}$-86.5+13.3$^{(üst)}$ (23), 87.8±14.13 (16) ve 87.34±12.73 (24) olarak araştırma bulgusundan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin hastalarına bakım, koruma, danışmanlık sağlayarak, bütüncül olarak destekledikleri, hümanistik değerler ve insan sevgisi ile yaklaştıkları bildirilmiş, hemşirelerin çocuk sevme düzeylerinin yüksek olmasının beklendiği ifade edilmiştir (16). Benzer şekilde, hemşirelik

öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuş, çocuk sevme düzeyinin pediatrik klinik uygulamasından önce yüksek olduğu ve dönem sonuna kadar arttığı saptanmıştır (25,26). Bir çocuğu sevmenin karşılıksız sevginin en yaygın biçimlerinden biri olduğu (21,27,28) ve Türk toplumunda çocukların sevildiği bilinmektedir (25). Diğer benzer bir çalışmada, hastalarla iletişim kurmada problem yaşayan hemşirelerin çocuk sevme puanın da düşük olduğu bulunmuştur (29).

Araştırmada, hemşireler arasında, üç ve daha fazla çocuğu olanların çocukları önemli düzeyde daha çok sevdiği saptandı (Tablo 2). Benzer bir çalışmada, hemşirelerin çocuk sayıları ile çocuk sevme düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu, çocuk sayısı arttıkça çocuk sevme düzeyinin arttığı bulunmuştur (16). Aksine, diğer benzer bir çalışmalarda, hemşirelerin çocuk sayısı ile çocuk sevme düzeyleri arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir (20,22).

Araştırmada, hemşireler arasında, genel pediatride çalışan ve çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun olanların çocukları önemli düzeyde daha çok sevdiği belirlendi ($p<.05$, Tablo 2). Benzer çalışmaların ikisine, hemşirelerin çalıştığı birimin çocuk sevme düzeylerini etkilediği (16,20) birinde ise etkilemediği (22) tespit edilmiştir. Hemşirelik eğitiminin temelinde hümanizm olduğu ve hemşirelerin özellikle çocuk hastalara bakım veren hemşirelerin çocuk sevme düzeylerinin yüksek olmasının beklendiği bildirilmiştir (16). Çocukları sevmenin çocuk hemşiresi olmaya karar vermeyi etkileyen en önemli faktörlerden birisi olduğu daima vurgulanmıştır (1,20). Ayrıca, hemşirelerin çocukları sevmelerinin daha özenli davranmalarını sağladığı bilinmektedir. Deneyimli hemşireler, çocuk hemşireliğini yoğun çalışma alanı ve şartları olarak tanımlarken, öğrenci hemşireler hedeflenen ve popüler bir çalışma alanı olarak görmektedir (21).

Araştırmada, hemşireler arasında, mizahı seven ve çocuklara mizahla yaklaşanların çocukları önemli düzeyde daha çok sevdiği saptandı ($p<.05$, Tablo 3). Araştırmanın kendi bulgusu bunu ispatlar niteliktedir. Zira araştırmada, hemşirelerin kendini geliştirici mizah tarzı ile çocuk sevme durumları arasında olumlu bir ilişki olduğu belirlenmiştir. İnsanın ve hemşireliğin doğası düşünüldüğünde, sevgi ve olumlu duyguların paralel gelişebildiği zaten bilinen bir gerçektir.

Araştırmada, hemşirelerin %86'sının mizah sevdiği tespit edildi (Tablo 3). Hemşirelerin alanları oldukça zor olduğu için mizahı iş ortamında ve hasta bakımında kullanabilecekleri belirtilmiştir. Mizah, olumsuz duyguları ve düşünceleri açıklamayı kolaylaştırdığı, bireylerin olaylara bakış açısını değiştirerek strese neden olan durumların olumsuz algılanmasını önlediği için hemşirelerin güç durumlarla etkili baş edebilmelerinde katkı sağlayabileceği bildirilmiştir (30). Hemşirelerin mizahı kullanarak klinikte yaşanan gergin ortamları minimalize edebilecekleri ifade edilmiştir (31). Bu bilgiler ışığında, araştırmada hemşireler arasında mizah sevenlerin oranının yüksek olması olumlu bir durum olarak düşünülebilir.

Araştırmada, hemşirelerin %79.8'inin çocuklara mizahla yaklaştığı belirlendi (Tablo 3). Yine, araştırmada tespit edildiği üzere hemşirelerin %86'sının mizahı sevmesi, çocuklara mizahla yaklaşmalarının temelini oluşturmuş olabilir. Mizahın psikolojik, fizyolojik, sosyal ve bilişsel olmak üzere birçok olumlu etkisi (31,32) düşünüldüğünde, klinik olarak çocukların kaliteli bakım uygulamaları almaları için olumlu sonuçları olabilir.

Mizah, durumlar ve olayların eğlenceli yönünü görebilme ve yorumlayabilme becerisidir. Mizahın yaşamın güç durumları ile baş etmek için farklı bakış açıları ve sağlıklı süreçler sağladığı bilinmektedir (13,32). Mizah, etkili bir yöntem olarak, sağlık çalışanlarının iş gücü ve çalışma potansiyelini arttırdığı gibi, gülmek karşılaşılan olumsuz duygu ve durumlara uyum yeteneğini geliştirmekte ve hoşgörüyü arttırmaktadır (33,34). Ayrıca, mizah hemşireler tarafından sağlık ekibi olmanın ve birlikte çalışmanın bir parçası olduğu ifade edilmiştir (35).

Araştırmada, ölçek puanlamasına göre hemşirelerin mizah tarzları düzeyinin (125.28±16.93) ortalamanın üstünde olduğu belirlendi (Tablo 1). Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda, hemşireler çok zor ve agresif hastalara bakım verirken veya çok çekingen hastalarla iletişim kurarken mizahı kullandıklarını, mizahı özellikle istekleri fazla hasta ile baş etmede yetersiz kaldıkları durumlarda, bir strateji olarak seçtiklerini ifade etmişler (36),

mizah kursu alan hemşirelerin güç ve kontrol duyguları arttığı görülmüştür (37).

Araştırmada, ölçek puanlamasına göre hemşirelerin alt boyutlardan uyumlu/olumlu mizah tarzlarının (katılımcı mizah tarzı; 37.57±7.73 ve kendini geliştirici mizah tarzı; 34.50±7.38) ortalamanın üstünde olduğu tespit edildi (Tablo 1). Benzer şekilde, çocuk kliniklerinde çalışan hemşirlerin mizah tarzları ile ilgili yapılan bir çalışmada, hemşirelerin katılımcı (4.48±.74) ve kendini geliştirici (4.04±.86) mizah tarzlarının ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir (38). Hemşireler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada, katılımcı mizah (42.26±8.45) ve kendini geliştirici mizah (36.09±7.48) tarzlarının yine ortalamanın üztünde olduğu tespit edilmiştir (39).

Araştırmada, ölçek puanlamasına göre hemşirelerin alt boyutlardan uyumsuz/olumsuz mizah tarzlarının (saldırgan mizah tarzı; 24.95±7.02 ve kendini yıkıcı mizah tarzı; 28.25±6.99) ortalamanın altında olduğu saptandı (Tablo 1). Yapılan bir çalışmada, farklı olarak, hemşirelerin saldırgan (3.121±0.812) ve kendini yıkıcı mizah tarzlarının (3.607±0.888) ortalamanın üstünde olduğu tespit edilmiş, olumlu mizah tarzlarını daha fazla kullandıkları bildirilmiştir. Mizah, hemşirelerin zor çalışma şartlarıyla etkin bir şekilde baş edebilmelerinde önemli rol oynar. Mizah çalışma ortamındaki gerginliği azaltarak hemşire ve hasta arasındaki güven duygusunun gelişimine katkıda bulunur (39). Astedt-Kurki ve Liukkonen (2001) yaptıkları niteliksel bir çalışmada, mizahın zor durumları yönetmelerinde hemşirelere yardımcı olduğunu ve çalışma ortamında iyileşmeye yol açtığını belirlemişlerdir (13). Araştırma bulgusu ile uyumlu olarak, hemşireler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada, saldırgan mizah (21.17±7.02) ve kendini yıkıcı mizah (25.89±7.90) tarzları ortalamanın altında saptanmıştır. Aynı çalışmada, hemşirelerin olumlu mizah tarzlarını, daha fazla kullandıkları ifade edilmiştir. Temelde, mizahın hemşirelerin güç ve yoğun çalışma koşulları ile baş edebilmelerini sağladığı bilinmektedir (39). Yapılan nitel bir çalışmada, mizahın hemşirelerin zor durumları yönetmelerine yardımcı olduğu ve çalışma ortamını olumlu yönde düzenleme fırsatı sunduğu belirlenmiştir (13).

Bu araştırmada hemşirelerin uyumlu/ olumlu mizah tarzı puanlarının ortalamanın üstünde olduğu ve olumlu mizah tarzının daha fazla kullandıkları belirlendi (Tablo 1). Benzer bir çalışmada, farklı olarak, hemşirelerin saldırgan (3.121±0.812) ve kendini yıkıcı mizah tarzları (3.607±0.888) ortalamanın üstünde tespit edilmiştir (38). Aynı şekilde, hemşirelik ve mizah konulu diğer bir çalışmada, uyumlu/olumlu mizah tarzlarını (katılımcı mizah tarzı; 42.26±8.45 ve kendini geliştirici mizah tarzı; 36.09±7.48) uyumsuz/olumsuz mizah tarzlarına (saldırgan mizah tarzı; 21.17±7.02 ve kendini yıkıcı mizah tarzı; 25.89±7.90) göre daha fazla kullandıkları saptanmıştır (39). Literatürde, uyumlu/olumlu mizah tarzı olan kişilerin, mizahı kendisine ve ilişkilerine katkıda bulunmak, sosyal ilişkilerini geliştirmek amacıyla, hoşgörülü ve başkalarına zarar vermeyecek şekilde kullandıkları belirtilmiştir (18,40). Ayrıca, uyumlu/olumlu mizah tarzlarından katılımcı mizah tarzının kendini gerçekleştirme ve psikolojik iyi olma haliyle pozitif, depresyon ve sinirlilik haliyle negatif ilişkisinin olduğunu bilinmektedir (41).

Araştırmada, hemşireler arasında, çocukları sevdiğini düşünenlerin kısmen sevdiğini ifade edenlere göre genel mizah tarzları, katılımcı mizah ve kendini yıkıcı mizah tarzının önemli düzeyde daha yüksek olduğu tespit edildi ($p<.05$, Tablo 4). Hemşirelik mesleği, iletişim, empati ve sevgi temelli olduğu için hemşirelerin çocukları sevmeleri onlarla zaman geçirmekten hoşlanmalarına ve onlarla daha dikkatli iletişim kurmalarına ve özenli davranmalarına zemin oluşturmaktadır. Sağlıkları bozulduğunda veya hastalandıklarında, çocukların sevgi ve ilgiye gereksinimleri artmakta, özellikle hemşirelerden sevgi görme, sevilme onlar için çok önemli bir gereksinim haline gelmektedir (42). Dolayısıyla hemşirelik mesleği ve çocuk hemşireliğinin doğasında çocuk sevgisinin varlığı, araştırmada hemşirelerin genel mizah tarzları, katılımcı mizah ve kendini yıkıcı mizah tarzının önemli düzeyde daha yüksek olmasını açıklayabilir.

Araştırmada, hematolojide çalışan hemşirelerin diğer birimlerde çalışanlara göre genel mizah tarzları ve kendini yıkıcı mizah tarzının önemli düzeyde daha yüksek olduğu saptandı ($p<.05$, Tablo 4). Aynı şekilde, çocuk kliniklerinde çalışan hemşirlerin mizah tarzları ile ilgili yapılan bir çalışmada, çalışılan birimin hemşirelerin kendini yıkıcı mizah tarzını etkilediği ve cerrahi kliniklerde çalışanlardan

sonra onkoloji biriminde çalışan hemşirelerin kendini yıkıcı mizah tarzı ikinci sırada önemli düzeyde daha yüksek bulunmuştur (38). Hemşirelerin yaşamını tehdit edici hastalığı olan hastaya bakım verme gibi nedenlerle kaynaklanan stresli süreçler yaşadıkları ve dolayısıyla morallerinin bozulabildiği bildirilmiştir (43,44).

Araştırmada, hemşireler arasında, bekâr olanların evli olanlara göre katılımcı mizah tarzının önemli düzeyde daha yüksek olduğu belirlendi (p<.05, Tablo 4). Katılımcı mizahın kişinin psikolojik anlamda iyi olma durumunu gösterdiği, bu anlayışa sahip kişilerin mutlu, duygu durumu iyi, neşeli, kendine ve diğer bireylere saygılı, kişilerarası ilişkileri uyumlu bireyler olduğu bilinmektedir (38,45). Yapılan çalışmalarda benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerde yapılan bir çalışmada, bekâr olan hemşirelerin katılımcı mizah tarzları evli olanlara göre önemli daha yüksek olduğu bulunmuştur (38). Diğer bir çalışmada, bekâr hemşirelerin saldırgan ve kendini yıkıcı mizah tarzları evli olanlara göre daha düşük bulunmuştur (46).

Araştırmada, hemşireler arasında, sadece gece çalışanların saldırgan mizah tarzının önemli düzeyde daha yüksek olduğu tespit edildi (p<.05, Tablo 5). Benzer bir çalışmada, düzensiz ve vardiya usulü çalışmanın yaşamı olumsuz etkileyebileceğinden mizah anlayışının da olumsuz gelişebileceği ifade edilmiştir (38). Hemşirelerin çalışma sürelerinin uzun olması ve vardiyalı çalışma gibi nedenlerle yaşadıkları stresli süreçlerin morallerini bozabildiği bildirilmiştir (43,47). Diğer taraftan, mizahın zor durumları yönetmede hemşirelere yardımcı olduğu, çalışma ortamını iyileştirdiği belirlenmiştir (13,39,41). Araştırmada, sadece gece çalışmanın daha güç durumlar oluşturabileceği ve saldırgan mizah tarzını geliştirebileceği söylenebilir.

Araştırmada, hemşireler arasında çocuk kliniğinde çalışmayı isteyerek tercih edenlerin istemeyenlere göre kendini geliştirici mizah tarzının önemli düzeyde daha yüksek olduğu saptandı (p<.05, Tablo 5). Benzer bir çalışmada, benzer şekilde, çalıştığı ortamda istemeyerek çalışan hemşirelerin kendini yıkıcı mizah tarzları önemli düzeyde daha yüksek tespit edilmiştir (38).

Araştırmada, hemşirelerin çocuk sevmeleri ile mizah tarzları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, sadece kendini geliştirici mizah ile çocuk sevme arasında pozitif korelasyon olduğu belirlendi (p<.05, Tablo 6). Mizah, hemşirelerin psikolojik dayanıklılıklarının gelişmesini etkileyen kişisel koruyucu faktörler arasında yer almaktadır (48,49). Aynı zamanda, mizahın fiziksel sağlığı olumlu etkilediği, olumlu duygu durumu oluşturduğu, ruhsal sağlığa önemli katkıda bulunduğu ve stresin olumsuz etkilerine karşı baş etmede etkili olduğu bildirilmiştir (49). Araştırmada, çocukları sevme kendini geliştirici mizahı ya da kendini geliştirici mizah çocuk sevme düzeyini olumlu etkileyerek geliştirmiş olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuk hemşirelerinde, çocukları sevme ve mizah tarzlarını değerlendiren, aralarındaki ilişkiyi inceleyen ve etkileyen faktörleri belirleyen araştırmada:

Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerin temelde çocukları ve gelişimsel özelliklerini optimal düzeyde anlamaları ve kaliteli bakım sunmaları için çocuk sevgilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Çocuk sahibi olmayan ve bir ve iki çocuğu olan, çocuk kliniğinde çalışmaktan memnun olmayan, mizahı sevmeyen ve çocuklara mizahla yaklaşmayan hemşirelerin çocuk sevme duygusunun geliştirilmesinde daha çok desteklenmeleri önemli olabilir.

Hemşirelerin mizah tarzlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Çocukları sevmediğini düşünen, güç kliniklerde ve sadece gece çalışan, evli olan, çocuk kliniğinde istemeyerek çalışan hemşirelerin mizah tarzlarının geliştirilmesinde daha çok desteklenmeleri önemli olabilir.

Hemşirelerin çocuk sevme duyguları ile tüm mizah tarzları arasındaki ilişkinin netleştirilmesi için daha geniş gruplarda çalışılması katkı sağlayabilir.

Sınırlılıklar

Araştırmada, herhangi bir sınırlılık bulunmamaktadır.

Yazar Katkıları

Araştırma tasarımı; FGT ve HT, veri toplama; HT, verilerin analizi ve yorumlanması; FGT, HT, makalenin taslağının hazırlanması; FGT, eleştirel olarak gözden geçirilmesi; FGT.

Teşekkür

Tez verilerinin toplanmasında katkılarından dolayı, Atatürk Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Kliniği ve Polikliniği hemşirelerine teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Tüm yazarlar son versiyon üzerinde anlaşmışlardır.

Araştırma

Yüksek lisans tezi (2019) olarak hazırlanan bu çalışma, 2. Uluslararası 7. Ulusal *Pediatri Hemşireliği Kongresi'nde (*27-30 Kasım *2019, Çeşme /İzmir)*, sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Fon Bilgisi

Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Çavuşoğlu H. Çocuk Sağlığı Hemşireliği, 3. Baskı. Ankara, Sistem Ofset Basımevi,2015: 67-69.
2.Neyzi O, Ertuğrul T. Pediatri, 3. Baskı. İstanbul, Nobel Tıp Kitabevleri, 2002: 615-8.
3.Akay AP, Emiroğlu FNİ. Kronik pediatrik hastalıklar ve hastaneye yatış, Çetin FÇ, Coşkun A, İşeri E, Miral S, Motavallı N, Pehlivantürk B, Türkbay T, Uslu R, Ünal F. editör. Çocuk ve ergen psikiyatrisi temel kitabı, Ankara, HYB Basın Yayın, 2008: 723-9.
4.Theofanidis D. Chronic illness in childhood: psychosocial adaptation and family. Health Science Journal, 2007, 1: 2.
5.İnal S, Akgün M. Hastanede yatan çocukta terapötik iletişim. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2003; 6: 67-76.
6.Okuyucu H. Latent dönemde (6-12 Yaş) çocukların hastane ve hemşireyi algılayış durumlarının incelenmesi. Çocuk Forumu Dergisi, 2003, 6: 34-38.
7.Park JH. Development of instruments to measure Korean-American and Korean Children's emotional reactions to hospitalization. Doctor of Philosophy School of Nursing. Faculty of the Graduate School of the University of Colorado. United States, 2004.
8.Gelbal S, Duyan, V. İlköğretim öğretmenlerinin çocuk sevme durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2010, 38: 127-137.
9.Özbay Y, Palancı M, Kandemir M, Çakır O. Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal düzenleme, mizah, sosyal öz-yeterlik ve başa çıkma davranışları ile yordanması. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2012, 10: 325-345.
10.Hockenberry MJ, Wilson D. Wong's Essentials of Pediatric Nursing: Wong's Essentials of Pediatric Nursing. Elsevier Health Sciences. 2013.
11.MEGEP (Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) Eğlence Hizmetleri. Çocukların İhtiyaçlarını Karşılama. Ankara, 2006, 14-19.
12.Theofanidis D. Chronic illness in childhood: psychosocial adaptation and family. Health Science Journal, 2007, 1: 2.
13.Åstedt-Kurk P, Isola A. Humour between nurse and patient, and among staff: analysis of nurses' diaries. Journal of Advanced Nursing, 2001,35: 452-458.
14.Dowling JS. Humor: a coping strategy for pediatric patients, Pediatric Nursing, 2002, 28: 123-131.
15. Barnett, M.A., Sinisi, CS. The initial validation of a liking of children scale. Journal of Personality Assessment, 1990, 55:161-167.
16.Kostak MA, Semerci R, Kocaaslan EN. Hemşirelerin çocuk sevme düzeyleri ve çocuk yetiştirme tutumları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2017, 6: 146-155.
17.Duyan V, Gelbal S. Barnett Çocuk Sevme ölçeğini Türkçeye uyarlama çalışması, Eğitim ve Bilim, 2008, 33.40-48.
18.Yerlikaya EE. Mizah Tarzları Ölçeği (Humor Styles Questionnaire) Uyarlama Çalışması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, 2003.
19.Günel E. Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk Sevme ve Empatik Eğilim Durumlar. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Medipol Üniversitesi, 2018.

20. Erdem Y, Duyan VA. Determination of the factors that affect the level of pediatric nurses' liking of children. J Med Sci, 2011, 41: 295-305.
21. Kostak MA. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin çocuk sevme durumlarına etkisi ve etkileyen faktörler. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi, 2013, 2: 50-6.
22. Tural Büyük E, Rızalar S, Güdek Seferoğlu E, Oğuzhan H. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevme ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi. The Journal of Pediatric Research, 2014, 1: 130-137.
23. Bektaş M, Ayar D, Bektaş İ, Selekoğlu Y, Kudubeş AA, Altan SS. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. The Journal of Pediatric Research, 2015, 2: 37-41.
24. Sağlamer M. Hemşirelerin Çocuk Sevme Düzeyleri ve Ebeveynlik Tutumları Arasındaki İlişki. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dali. Yükseklisans Tezi, İstanbul: Biruni Üniversitesi, 2018.
25. Altay NC. Çocuklarda ameliyat öncesi hazırlık. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 2008, 15: 68-76.
26. Mutlu B, Balcı S. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dersi alan öğrencilerin staj öncesi ve sonrası çocuk sevme durumları. 32. Pediatri ve 11. Pediatri Hemşireliği Günleri Özet Kitabı, Çocuk Dergisi, 2010, 10: 155.
27. Fromm E. Sevme Sanatı. Çeviri: Saatçi Karadana E. Psikoloji Yayınları, 6. Baskı. İzmir, İlya İzmir Yayınevi. 2011: 31-57.
28. Mete S, Gerçek E. PDÖ yöntemiyle eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilim ve becerilerinin incelenmesi. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2005, 9: 11- 17.
29. Tural E, Rızalar S, Güdek E. ve ark. Çocuk ve Erişkin Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Çocuk Sevme ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi, IV Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi Özet Kitabı, 2010: 96.
30. Öz F, Hiçdurmaz D. Stresle baş etmede önemli bir yol: Mizahın kullanımı. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2010,13: 83-88.
31. Başkaya E, Demir S. Sihirli gülüşlerle yaşama bir dokunuş: mizah terapi. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 2018, 5: 453-457.
32. Aydın A. "Hemşirelik ve Mizah", Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2005, 9: 1.
33. Rankin-Box D. Fun and Health. Complement Theory Nursing Midwifery, 1997, 3: 149-151.
34. Blickensderfer L. Someday we'll laugh about this. Nursing Management, 1999, 30: 45-47.
35. Thornton J, White A. A hedeggerian investigation into the lived experience of humour by nurses in an intensive unit, Intensive and Critical Care Nursing, 1999, 15: 266-278.
36. Wotten P. Humor an antidote for stress. Holist Nurs Pract,1996,10:49-56.
37. Beck CT. Humor in nursing practise: A phenomenological study, International Journal of Nursing Studies, 1997, 34: 346-352.
38. Ünal D. Çocuk Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Mizah Tarzları İle Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Saptanması. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi, 2018.
39. Bagcivan G, Ünal M, Akın A, Çınar Fİ, Özen N. Hemşirelik ve Mizah: Hemşirelerin Çalışma Alanları Mizah Tarzlarını Etkiler mi? 2016: 95-100.
40. Ilhan T. Öznel İyi Oluşa Dayalı Mizah Tarzları Modeli, Gazi Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: 2005.
41. Erickson SJ, Feildstein SW. "Adolescent humor and ıts relationship to coping, defense strategies, psychological distress and well-being", Child Psychiatry and Human Development, 2007, 37: 255-271.
42. Kara Sinem. Kocaeli İlinde Çocuklarla Çalışan Hemşirelerin Çocukları Sevme Durumlarının İletişim Becerilerine Etkisi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi, 2014.

43. McVicar A. Work place stress in nursing: A literatüre review. Journal of Advanced Nursing, 2003, 44: 633-642.
44. Karwowski W, Jang RL, Rodrick D, Quesada PM, Cronin SN. Self- evaluation of biomechanical task demands, work environment and perceived risk of injury by nurses: a field study. Occupational Ergonomics, 2005, 5: 13-27.
45. Tümkaya S, Hamarta E, Deniz M, Çelik M, Aytek B. Duygusal zekâ mizah tarzı ve yaşam doyumu: üniversite öğretim elemanları üzerine bir araştırma. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2012, 30: 72-78.
46. FGüven S. Cerrahi Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Mizah Tarzları ile Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Saptanması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Başkent Üniversitesi, 2013.
47. Boyle GJ, Joss-Reid JM. Relationship of humour to health: A psychometric investigation. British Journal of Health Psychology, 2004, 9: 51-66.
48. Çam MO, Turgut EÖ, Büyükbayram A. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde dayanıklılık ve yaratıcılık. Journal of Psychiatric Nursing, 2014, 5: 160-163.
49. Aslan Ş, Özata M. Duygusal zekâ ve tükenmişlik arasındaki ilişkilerin araştırılması: sağlık çalışanları örneği. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2008, 30: 77-97.